

FYLKESMANNEN I HEDMARK
Miljøvern avdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Steinar Østlie, 62 55 11 77

Vår dato
13.05.2011
Arkivnr.
461.3

Vår referanse
2008/5446-17
Deres referanse

Norsk Protein A/S, avd. Hamar
Smihagan 25
2323 Ingeberg

Oversendelse av tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Fylkesmannen i Hedmark har ferdigbehandlet søknaden fra Norsk Protein A/S av 24.09.2009. Tillatelsen er midlertidig med gyldighet fram til 31.12.2013. Tillatelsen erstatter tillatelse av 08.12.2006 og endring av 22.03.2011. Revidert tillatelse med tilhørende vilkår følger vedlagt. Omsøkte rammer for årsutslipp og gjennomsnittlig utløps-konsentrasjon er tatt inn som vilkår, i tillegg til omforente rammer for døgnutslipp.

Vi viser til Deres søknad av 24.09.2009 om endring av rammer for maksimale døgnutslipp, samt tillatelse av 22.03.2011, hvor det er foretatt noen korrigeringer vedr. utslippsrammer.

Fylkesmannen i Hedmark gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen er en endring av tillatelse til etablering av virksomhet av 05.01.2006, med senere endring av 08.12.2006. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf §§ 16 og 18. Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens pkt. 3. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. For virksomheter hvor slike stoffer benyttes som innsatsstoffer eller dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsens pkt. 3. eller utlippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utlippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder for utslipp av komponenter som det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften viser vi til Klifs hjemmesider på internett, www.klif.no. Nettstedet www.regelhjelp.no er dessuten under utvikling, dette gir bransjevis oversikter over viktigste regelkrav.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Høringsuttalelser

Søknad av 24.09.2009 om endring av rammer for døgnutslipp

Søknaden har vært forelagt Hias IKS og Hamar kommune til uttalelse.

Hias uttalte i sitt høringsbrev av 01.12.2009 at de kunne akseptere omsøkte gjennomsnittlige konsentrasjonsverdier over året og totale årlige utslipp. Omsøkte maksimale døgnutslipp ble imidlertid ansatt å overstige renseanleggets kapasitet. Hias foreslo nye rammer for døgnutslipp, som selskapet mente kunne håndteres. Hias krever også at målinger og analyser av maksimale døgnutslipp må midles over produksjonsdagene hver uke og ikke over 7 dager.

Med brev av 22.01.2011 aksepterte Norsk Protein Hias sine forslag til rammer, unntatt for BOF₅ og fett, der bedriften presenterte nye rammer de mente å kunne overholde med bakgrunn i iverksatte tiltak. Disse forslagene til rammer ble akseptert av Hias (18.03.2011).

Hamar kommune påpeker med brev av 30.11.2009 at luktutslipp fra avløpsnett og korrosjon på ledningene som følge av driftens påslipp ikke kan aksepteres. Videre aksepterer ikke kommunen at midlertidige tiltak som er utført og iverksatt for å redusere luktulempen hos tilknyttede abonnenter, skal bli permanente ordninger. Arbeid med etablering av ny privat, lukket avløpsledning fra bedriften til offentlig nett, må videreføres.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har foreslått at disse rammene vedtas midlertidig for en 3-årsperiode. I denne perioden skal bedriften innarbeide nye rutiner og eventuelt gjennomføre andre tiltak for å sikre bedre råvarekvalitet, spesielt om sommeren (juli-september), der høyere lufttemperatur gir raskere nedbryting og økt forråtnelse av råvarene. Dette har medført mer lukt, dårligere driftsbetingelser av prosessen og økte utslipp til avløp. Dersom det ikke oppnås tilstrekkelig utslippsreduksjon ved de gjennomførte tiltakene, vil nye tekniske tiltak måtte vurderes utført.

Med e-post av 18.03.2011 aksepterte Hias disse vilkårene.

I tilknytning til søknaden har bedriften utredet og vurdert ulike løsninger med lokal rensing:

- Biologisk rensing: Høy investering og høye driftskostnader. Bemanningsmessig kompetanse- og ressurskrevende. Det er ikke hensiktsmessig at bedriften skal drifte eget biologisk renseanlegg.
- Inndamper: Kan kun benyttes på spylevann på kategori 3-anlegget. På denne delstrømmen vil renseeffekten være 45-50 %, men renseeffekt vurdert mot bedriftens samlede avløp vil være kun ca. 11 %. Tiltaket har derfor relativt dårlig kost/nytte-effekt.

- Oxydizer: Ved termisk oksidering av alt avløpsvann fra kategori 3-anlegget vil utslippet kunne reduseres med ca. 40 %. Løsningen vurderes å være uheldig for energisamspillet mellom bedriften og Eidsiva Bioenergi. Denne energiavtalen var en forutsetning for samlokaliseringen av disse to bedriftene.

Bedriften søker også om at behandling av ikke-kondenserbare gasser kan skje over biofilter, slik dette foregår i dag. Fylkesmannen anser at dette behandlingsmåten kan videreføres, så lenge dette ikke medfører utslipp av sjenerende lukt til omgivelsene (pkt. 4.2).

Søknad av 30.08.2006 om etablering av eget energianlegg

Søknaden har vært lagt ut til offentlig høring ved Hamar kommune. Søknaden er videre forelagt Hamar kommune til uttalelse.

Hamar kommune presiserer at det i utgangpunktet ikke er ønskelig å etablere industrivirksomhet basert på bruk av fossilt brensel da dette medfører utslipp av forbindelser det er ønskelig å begrense. Det vises til Göteborg-protokollen om nasjonale målsettinger for utslipp av NO_x. Kommunen viser også til reguleringsbestemmelser for Trehørningen næringsområde, hvor det ikke tillates virksomheter som medfører særskilt lukt eller luftforurensning. Kommunen kan forby virksomhet som er sjenerende for naboene eller er til ulempe for offentlig ferdsel. Kommunen finner det likevel akseptabelt med en midlertidig etablering av fyrhus ved Norsk Protein, med et utslipp som beskrevet i søknaden og vurdert i rapport datert 25.09.06 av Sweco Grøner as. Det forutsettes at utslippet holdes innenfor det nivå som er beskrevet i søknaden og at Norsk Protein kobler seg til HRF sitt anlegg når dette er etablert.

Arnkvern Mølle har avgitt uttalelse til søknaden. De mener det må være begått saksbehandlingsfeil ved den opprinnelige søknaden om etablering av NPs nye anlegg, ved at de ikke er blitt varslet direkte om utslippssøknaden. Bedriften påpeker at de ligger innenfor en smitte-sikkerhetssone på 3 km. De gjør oppmerksom på at de ville vært bekymret og gått i mot etableringen, dersom de hadde blitt gjort kjent med denne. De understreker at de som kraftfôrprodusent og husdyrholder er sårbare for smitte. De leverer fôr til flere større besetninger, og en evt. smitte vil ramme både produsent og kunder. Bedriften mener at smitterisikoen øker ved at det bygges et eget energianlegg i motsetning til at energihovet ble dekket av fjernvarme, slik det framgikk av opprinnelig søknad. Dersom bedriftens innsigelser ikke tas til etterretning, varsler de krav om erstatning av påførte tap og ulemper Norsk Protein vil påføre bedriften og dens kunder. De ber om revurdering av hele etableringen.

Fylkesmannens vurdering av høringsuttalelsene (energianlegg)

Hamar kommune aksepterer søknaden under forutsetning av at bedriften ikke medfører særskilt lukt eller luftforurensning, og holder seg under utslippsnivåene beskrevet i søknaden. Disse vilkårene ligger i tillatelsen.

Arnkvern Mølle reagerer på at de ikke ble tilskrevet og varslet direkte ved Norsk Proteins opprinnelige søknad om etablering på Trehørningen. Fylkesmannen har ikke praksis for å tilskrive enkeltbedrifter i forbindelse med kunngjøring av etableringssøknader av forurensende virksomhet, uten i helt spesielle tilfeller. Slik informasjon av offentligheten blir ivaretatt innenfor forvaltningslovens krav til utlegging til offentlig ettersyn. Det er ikke grunnlag for å ta opp igjen spørsmålet om tillatelse til etablering av virksomheten nå. Fylkesmannen kan heller ikke forstå at evt. smitterisiko skulle øke ved etablering av eget fyringsanlegg ved Norsk Protein.

Norsk Protein presiserer at smitterisikoen vil være langt mindre ved den nye fabrikk enn ved den gamle. Mottak og all behandling av råstoffer skjer innendørs ved undertrykk. Ved det gamle anlegget har dette foregått utendørs. Ved Trehørningen skal lukt bli rensset gjennom 3 biofiltere.

Transporten til fabrikkene kunne tenkes å være en teoretisk smitterisiko. Tidligere foregikk denne på åpne biler, nå skjer all transport med lukkede containerbiler.

Tillatelse til etablering av Norsk Proteins fabrikk på Trehørningen er gitt etter vanlig saksbehandlings-prosedyre. Dersom etableringen likevel skulle medføre problemer eller skader for omgivelsene, vil en slik situasjon måtte håndteres etter foreliggende regelverk.

Søknad av 12.09.2005 om etablering av virksomheten

Søknad om etablering av virksomheten har vært lagt ut til offentlig høring ved Hamar kommune. Det har ikke kommet merknader til søknaden. Saken er videre forelagt Hamar kommune og Hias IKS til uttalelse.

Hamar kommune har avgitt uttalelse etter forskrift om miljørettet helsevern. Kommunen påpeker at virksomheten må planlegges og drives slik at følgende krav til miljøfaktorer overholdes når det gjelder den belastning omgivelsene påføres:

- Ved etablering av bruk av støykilder skal det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessige ulemper eller overskride helsemessig forsvarlig nivå.
- Forurensning i form av utslipp til luft, grunn eller vann skal ikke medføre fare for helseskade eller helsemessig ulempe.
- Virksomheten skal planlegges og drives slik at ulykker og skader forebygges.
- Virksomheten skal håndtere og oppbevare avfall på en helsemessig forsvarlig måte.
- Virksomheten skal drives slik at luktplager som er til helsemessig ulempe for omgivelsene unngås (jf. forskriftens § 9).

Med tanke på tilgjengelighet, trafikk og energitilførsel mener kommunen at Trehørningen er riktig valg av beliggenhet.

Hias IKS ønsker at inngåelse av påslippsavtale stilles som betingelse for utslippstillatelse for det nye anlegget. Hias har i dag ikke kapasitet til å behandle den omsøkte mengden, men vil gjennomføre tiltak for å oppnå kapasitet. Ett tiltak kan være utbygging av det biologiske rensetrinnet. Under forutsetning av at det ikke stilles nye krav om nitrogenrensing nå, anbefaler Hias utslippstillatelse gis ihht. søknadens pkt. 4.

Hamar kommune v/teknisk drift og anlegg forutsetter i tillegg at det utarbeides en detaljert plan for håndtering av overvann, hvor det framgår avrenning fra alle typer tette flater. Det bør etableres sedimenteringstanker for fett-/oljeutskilling for behandling av utslipp fra biler.

Fylkesmannens vurdering av høringsuttalelsene (etablering av virksomhet)

Fylkesmannen anser at merknadene fra Hamar kommune og Hias er relevante vilkår. Vi mener at vilkårene i tilstrekkelig grad er tatt inn i tillatelsen.

Hamar kommune påpeker punktvis momenter om minst mulig utslipp og påvirkning på helsemessige forhold. Dette er generelle krav som er nedfelt både i forurensningsloven og i tillatelsens pkt. 2.3, 4.1 (luft) og 7 (støy). Påslippsavtale er allerede inngått. Det er tatt inn særskilt krav om slik avtale i punkt 2.7. Vi forutsetter at påslippsavtalen revideres rutinemessig eller ved behov. Det er tatt inn krav om utarbeidelse av plan for håndtering av overvann. I notat fra Sweco Grøner datert 09.12.05 framgår at slik plan vil bli utarbeidet innen 01.07.06 (pkt. 3.5).

Saksfremstilling og begrunnelse

Rammer for *årsutslipp og gjennomsnittlig utløpskonsentrasjon på årsbasis* er satt i samsvar med søknad av 24.09.2009. Disse utslippsrammene ble akseptert av Hias gjennom høringsuttalelse av 01.12.2009. I tillatelse datert 22.03.2011 var ikke disse rammene oppdatert.

Rammer for maksimale døgnutslipp er fastsatt etter videre dialog mellom bedriften og Hias. Disse rammene var tatt inn i tillatelse datert 22.03.2011.

I vilkår 3.3.2 er vilkår om at behov for etablering av utjammingsenhet for bedriftens avløp innen 01.01.2009, tatt ut. Slik vurdering er tidligere foretatt.

Tillatelse av 08.12.2006

Utslippskrav til luft er satt i samsvar med søknad av 30.08.2006. Utslippsgrensene er basert på Klifs (SFTs) angitte spesifikke utslippstall for ulike komponenter ved forbrenning av fyringsolje.

Det er utarbeidet en spredningsberegning for utslipp fra energianlegget. Beregningene fokuserer på luftkonsentrasjoner av NO_x i omgivelsene. Med pipehøyde på 25 meter vil maksimal timemidlet NO_x være lavere enn 20 µg/m³. Klifs anbefalte terskelverdi er 100 µg/m³. Det antas dermed at også andre utslippsparametere vil ligge på et tilfredsstillende nivå.

Bedriftens søknad er supplert med brev av 31.10.2006. Denne tilleggssøknaden gjelder en endring i forhold til beskrivelse i søknad av 12.09.2005, og omfatter en endring av utforming av betongplattingen som utgjør fundamentet til lagringstankene for fett. I søknaden er denne plattingen beskrevet med opphøyet kant for oppsamling ved evt. lekkasje. I følge bedriften har en slik løsning vist seg uheldig ved at drift og renhold vanskeligjøres, slik at det samles organisk stoff i basseng, sluk og renner.

Plattingen skal i stedet få en større overflate, men uten opphøyet kant. Fettets temperatur er redusert fra 90 til 40 °C under transportering til fettlagrene. Ved evt. utslipp antas at fett vil størkne umiddelbart, slik at utslipp til terreng eller forurensning av omgivelsene ikke vil skje. Fylkesmannen anser at hensynet til godt renhold må tillegges stor betydning, og aksepterer dispensasjonssøknaden under forutsetning av fett størkner slik bedriften opplyser (se pkt. 3.1, siste avsnitt).

Søknad av 12.09.2005

Utslippskrav til vann er satt i samsvar med søknad. Søknaden er basert på utslippsdata fra 2003 og 2004. Utbyggingen er planlagt gjennomført i 2 etapper. Etappe 1 vil etter planen stå ferdig august 2007, mens etappe vil være ferdigstilt mellom 2008 og 2010.

Utslippet fra bedriften er relativt stort. Trinn 2 vil ha en ramme for råvaremengde på 100 000 tonn per år og et maksimalt døgnpåslipp av organisk stoff tilsvarende 34 000 PE. Det er derfor viktig at bedriftens avløp gir en så jevn belastning som mulig på kommunalt avløpsanlegg. Det er satt krav til at det skal inngås påslippsavtale med Hamar kommune/Hias for å sikre at nødvendige reguleringer i forhold til påslippet blir ivarettatt.

Det er ikke planlagt bygget utjammingsbasseng for avløp. Fettavskiller må ikke utsettes for støtbelastninger eller tilførsler med høy temperatur. Driften av tørka og kokene er diskontinuerlig. Mengden av den forurensede dampen fra råvarene, som ledes til kondensering, vil variere. Avløpsstrømmen vil imidlertid utjammes ved at tørka og kokene ikke vil være i

samme produksjonsfase. Fettavskilleren må dimensjoneres for høyeste belastning den utsettes for. Bedriften må undersøke effekten av evt. høye ujamne tilførsler til fettavskilleren og gi en vurdering av dette innen 01.01.2009. Dersom støtbelastninger influerer på eller forstyrrer fettavskillerens funksjon, vil bedriften kunne bli pålagt å etablere en ujamningsenhet foran fettavskilleren eller gjennomføre andre relevante tiltak for å bedre driftsbetingelsene.

Utslippskontrollen til vann omfatter ordinært 12 årlige ukeblandprøver med analyse av kontrollparametrene KOF, BOF₅, Tot-P, Tot-N, SS og fett. Utover dette pålegges bedrifter i Hamar-regionen inntil videre å foreta kontinuerlig prøveuttak, der de ekstraordinære ukeblandprøvene skal analyseres på kontrollparameteren KOF, som gir et godt bilde av det totale utslippet av organisk stoff. Bakgrunnen for dette er at tilførselen av organisk stoff til Hias renseanlegg har økt merkbart de senere åra, slik at anleggets behandlingsskapasitet er i ferd med å overskrides. Tilførslene varierer dessuten over tid. Uregelmessige og variable belastningstopper virker ugunstig inn på driften og funksjonen ved renseanlegget. Det er derfor viktig å skaffe bedre oversikt og kunnskap om utslippsvariasjonene ved tilknyttet næringsmiddelindustri. Bedriftens søknad baserer seg på 8 årlige ukeblandprøver, med uttak av prøver også alle produksjonsuker for begrenset analyse for oppfølging av påslippsavtalen med Hamar kommune/Hias. Vi har sett det nødvendig å øke antall ordinære ukeblandprøver til 12 per år, dette er standard også for andre bedrifter med utslipp av noe størrelse.

Bedriften har inngått intensjonsavtale med Hamarregionen Fjernvarme (HRF) om kjøp av energi og salg av overskuddsvarme. Dersom HRF ikke bygger forbrenningsanlegg som antatt, må Norsk Protein etablere egen energisentral basert på en kombinasjon av animalsk fett, fyringsolje, gass og strøm som energikilder. Dersom dette blir aktuelt, må det fremmes revidert søknad som omfatter energisentralen.

Bedriften planlegger å gjennomføre en luktundersøkelse i 2008. Evt. diffuse kilder vil bli kartlagt. Det vil samtidig bli gjennomført spredningsberegninger. Rapportering av en slik undersøkelse er tatt inn som et vilkår i tillatelsen med rapporteringsfrist 01.01.2009.

Bedriften planlegges ikke med kjøleanlegg. Alle råvarer skal behandles så snart som mulig, senest 1 døgn etter mottak. Råvarelageret skal tømmes før helger. Dersom råvarene ikke er ferske ved mottak, dette kan spesielt gjelde kadaver, bør det vurderes nærmere om luktulempen likevel kan oppstå under gunstige forhold.

Forslag til utslippstillatelse er oversendt bedriften til uttalelse. Med brev av 12.12.05 kommenterer COWI AS på vegne av Norsk Protein at det vil kunne bli problemer med å overholde støygrensen for helg ($L_{den} \sim 45$ dB). Søknaden omfatter døgkontinuerlig drift 300 døgn per år. Det er planlagt produksjon natt til lørdag fram til kl 07:00. Unntaksvis vil det være behov for drift på lørdager for kunne tømme råvarelageret før helga. Bedriften mener tillatelsen må gi rom for dette.

Fylkesmannen understreker at det er viktig å overholde nattkravet til støy. Det kan være noe større toleranse for støy fra enkelthendelser på dagtid på lørdager. Grenseverdiene for støy beholdes slik de er satt i forslag til tillatelse, evt. justeringer må utredes nærmere og forelegges overfor kommunen. Støybelastningen i helger bør fokuseres spesielt i den planlagte kartlegginga.

Frister

Det er ikke fastsatt krav til gjennomføring av nye tiltak i forbindelse med behandling av søknad om endrede rammer for døgntslipp.

Vi viser likevel til at tillatelsen er midlertidig med gyldighet fram til 31.12.2013. I løpet av denne perioden skal bedriften gjennomføre tiltak for å sikre bedre kvalitet på råvarer, spesielt om sommeren (juni-september), der hurtigere nedbryting medfører mer lukt og dårligere driftsbetingelser, med økte utslipp som følge.

Saksbehandlingsgebyr

Bedriften må betale gebyr for saksbehandlingen av søknaden, jf forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 39 om gebyrer til statskassen for arbeid med tillatelser mv., § 39-5, gebyr for endring av tillatelser. Saken er plassert i gebyrsats 3, dvs at dere må betale kr 5200. Plassering i gebyrsats 1-3 foretas ut fra ressursbruk som medgår til behandling av saken. Faktura sendes fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif).

Det kreves ikke gebyr for korrigerig av tillatelse datert 22.03.2011.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket.

Vedtaket om fastsettelse av gebyrsats kan også påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet på samme måte.

En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Klima- og forurensningsdirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Kopi av dette brev med vedlegg er sendt berørte i saken i henhold til vedlagte adresseliste.

Med hilsen

Jørn G. Berg e.f.
miljøverndirektør

Steinar Østlie
overingeniør

Vedlegg: Utslippstillatelse med vilkår

Kopi med vedlegg til: Hamar kommune, Postboks 4063, 2306 Hamar
Hias IKS, Vangsv. 143, 2321 Hamar
Klima- og forurensningsdirektoratet, Postboks 8100 Dep., 0032 Oslo

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelse nr. 2006.068 - Sak nr. 05/6277

for

Norsk Protein A/S, avd. Trehørningen på Hamar

Utslipp fra animalsk destruksjon

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. §§ 16 og 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 12.09.2005 og søknad om endring av 24.09.2009, samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen er midlertidig, og gjelder fra dags dato og i 3 år fram til 31.12.2013. I denne perioden skal bedriften innarbeide nye rutiner og evt. gjennomføre tiltak for å sikre bedre kvalitet på råvarer, spesielt om sommeren (juli-september). Dersom det ikke oppnås tilstrekkelig utslippsreduksjon med disse tiltakene, må nye tekniske tiltak vurderes gjennomført.

Denne tillatelsen erstatter tillatelse for Hedmark Protein AS av 08.12.2006 (og 22.03.2011).

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Bedriftsdata

Bedriftseier	Norsk Protein A/S		
Beliggenhet/gateadresse	Trehørningen		
Postadresse	2323 Ingeberg	Kommune	0403 Hamar
Org. nummer (bedrift)	921 042 434	Virksomhetens kategori ¹	6.5
NACE-nr	15.71	NOSE-nummer	105.03.24 Rendering
Bransje (nace)	Produksjon av fôr til husdyrhold		

Fylkesmannens referanser

Arkivkode	Anleggsnummer	Risikoklasse (kontrollklasse)
461.3		2

Tillatelse gitt: 13.05.2011	Endringsnummer: 3 A	Sist endret: 08.12.2006
Jørn G. Berg e.f. miljøverndirektør	Steinar Østlie overingeniør	

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

0. Om virksomheten

Bedriften er etablert på Trehørningen i Hamar kommune, og består av 2 fabrikker. Samlet råvarekapasitet for begge fabrikkene er 100 000 tonn/år, fordelt på:

- 55 000 tonn/år kategori 3-materiale (ordinært slakteavfall med bein, fjær og blod)
- 35 000 tonn/år kategori 1-materiale (egentlig både kategori 1 og 2-materiale, som inkluderer SRM (spesiell risikomateriale) og kadaver (selvdøde dyr))

0.1. Om produksjonsprosessen

Råvarer vil bli transportert til anlegget i bil og mellomlagret i råstoffbinge/blodtank. Fra bingen skal råvarene føres gjennom en grovhugger, der de skal knuses til partikkelstørrelse mindre enn 50 mm (veterinærbestemmelser, EU). Blod skal behandles i en dekanter for utskilling av vann.

Videre behandling av råvarer er fortørke, metallfjerning, batchvis sterilisering (136 °C i 20 min.) og pressing for å skille tørrfase (mel) og fettfase. Melfase behandles i en mølle før lagring som ferdigvare i silo. Fettfasen renses for smuss og vann i dekanter og separator før lagring som ferdigvare i lagertank.

Vannfase fra råvarene vil bli avdrevet i dampform fra tørken og steriliseringsanlegget. Dampen passerer syklon for partikkelfjerning og kondenseres i en luftkjølt kondensator. Kondensert vann blandes med vaske-/spylevann fra anlegget og behandles i sil og fettavskiller, før utledning til kommunalt nett.

Fabrikken skal ha et effektivt ventilasjonsanlegg som skal sikre undertrykk i lokalene og føre alle luktforbindelser til biofilter for rensing. Ikke-kondenserbare gasser skal forbrennes i eget fyringsanlegg, evt. i fyrkjel ved Hamarregionen Fjernvarme (HRF) eller renses på biofilter, evt. ved lignende behandling som oppfyller krav om at det avgassene ikke skal forårsake sjenerende luktulempere for omgivelsene.

1. Produksjonsforhold/utslippsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra steriliseringsanlegg for animalsk avfall med produksjon av benmel og animalsk fett. Tillatelsen er basert på følgende produksjon:

Mottak

Avfallskategori	Mottak råvare – tonn/år
Kategori 3-avfall (ordinært slakteavfall)	65 000
Kategori 1 og 2-avfall (SRM og kadaver)	35 000

Produksjonsrammer

Produkt/produksjonsfraksjon	Produksjonsmengde – tonn/år
Kjøttbenmel	26 500
Animalsk fett	14 500

Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Overholdelse av grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt 3 uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i søknaden medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt 10.4.

2.5. Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Det skal foretas en årlig gjennomgang og vurdering av risikoforhold i bedriften. Gjennomgangen skal også omfatte ytre miljø.

Bedriften skal ha en egen beredskapsplan for akutt forurensning og ved fare for akutt forurensning.

2.6. BAT-tiltak (Best Available Techniques)

Bedriften plikter å benytte seg av beste tilgjengelige teknikker (BAT – Best Available Techniques)³ som gjelder denne type virksomhet. Dette gjelder for samtlige interne produksjonsprosesser samt rensing av avløp.

Bedriften plikter å holde seg oppdatert innenfor bransjens BAT. Som en del av bedriftens internkontroll skal det derfor skje en løpende vurdering og, om formålstjenlig, implementering av de beste tilgjengelige teknikker, jf. IPPC-direktivets artikkel 2-11.

Tillatelsen kan endres dersom vesentlige endringer i BAT gir mulighet for en betydelig begrensning av utslippene uten at dette medfører uforholdsmessige store kostnader, jf. IPPC-direktivets artikkel 13.

2.7. Påslippsavtale

Bedriften skal inngå påslippsavtale med Hamar kommune/Hias IKS om vilkår for mottak og rensing av bedriftens avløp.

3. Utslipp til vann

3.1. Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Samlet utslipp ved full kapasitetsutnyttelse:

Utslipps-komponent	Utslipps-kilde	Utslippsgrenser			Gjelder fra
		Gjennomsnittlig konsentrasjon (mg/l)	Maksimalt døgnutslipp (kg/døgn)	Årlig utslipp (tonn/år)	
		Midlingstid: 1 år	Midlingstid: 1 uke*	Midlingstid: 1 år	
KOF	Produksjon	6500	3500	650	2011
BOF ₅	“	4500	2500	450	2011
Tot-P	“	63	30	5,5	2011
Tot-N	”	1000	700	100	2011
SS	”	400	230	40	2011
Fett	”	220	100	16	2011

* - Døgnutslipp skal måles/analyseres på ukeblandprøver og midles over antall produksjonsdøgn i uka.

Utslippsrammene gjelder midlertidig for en 3-årig periode fram til 31.12.2013.

³ EU utarbeider bl.a. bransjevise dokument for å angi hva som anses som BAT i de enkelte bransjer, såkalte BAT referanse dokument (BREF-dokument). Her vises bl.a. hvilke utslippsnivåer som er oppnåelige ved bruk av ulike teknikker og hvilke teknikker som anses forenlige med direktivets krav om BAT. Dokumentene finnes på IPPC-byråets nettsted <http://eippcb.jrc.es> (BREF-dokumentene er på ca 7 MB), <http://eippcb.jrc.es/pages/Bactivities.htm>

Utslipet skal i størst mulig grad jevnes ut over døgnet eller deler av døgnet etter nærmere avtale med kommunen. Andre begrensninger settes i avtale om tilknytning til kommunalt avløpsanlegg.

Betongfundament under lagringstanker for fett tillates etablert uten opphøyet kant, forutsatt at dette ikke medfører at evt. fettutslipp forurenses grunnen eller vannforekomster.

3.2. Utslippsreducerende tiltak

- 1 Drift av produksjonsutstyr og interne renseprosesser (sil og fettavskiller) skal optimaliseres, slik at utslipp av partikler og fett blir minst mulig.
- 2 Ved vask av biler skal fast avfall i størst mulig grad samles opp ved feiing e.l. og ved hjelp av siler, slik at utslipp til avløp begrenses mest mulig.
- 3 Forbruk av vann skal reduseres så mye som mulig. Rengjøring med vann skal foretas med høytrykksspyling. Slinger skal utstyres med selvlukkende kraner. Spesifikt vannforbruk skal beregnes ukentlig.
- 4 Produksjonsrester og avfall av råvarer og tilsatsstoffer skal samles opp og ikke ledes til avløp, slik at organisk stoff i avløpet blir minst mulig. Alle sluk skal utstyres med rister, siler eller oppsamlingskurver.
- 5 Vann skal ikke benyttes der det kan erstattes med andre midler. Ved rengjøring skal mest mulig av fast materiale fjernes ved feiing, skraping e.l. Unødvendige spyleposter og sluk bør ikke etableres. Utblåsing eller utsuging av stoffrester bør så langt som mulig erstatte vannspyling.
- 6 Bedriften skal arbeide aktivt mot råvareleverandørene for å redusere vanninnholdet i råvarene mest mulig. Vanninnhold i råvarer må kontrolleres regelmessig.

3.3. Utledning og rensing

- 1 Forurenset prosessavløp og vaskevann skal behandles i internt renseanlegg før utledning til kommunalt ledningsnett. Bedriftsintern forbehandling skal bestå av sil og fettavskiller. Fettavskiller skal dimensjoneres, bygges og drives i samsvar med gjeldende faglige retningslinjer og anbefalinger, kfr. Norsk Vann.
- 2 Fettavskiller må ikke utsettes for hydrauliske støtbelastninger, høye temperaturer ($> 30\text{ }^{\circ}\text{C}$) eller store temperatursvingninger i tilført avløpsvann. Anlegget er ikke planlagt bygd med utjammingsenhet. Øvrig drift av forreanseanlegg og rutiner for utledning til kommunalt nett forutsettes fastsatt i samarbeid med og etter avtale med kommunen.
- 3 Etter forrensing skal avløpet ledes til Hias renseanlegg via kommunalt ledningsnett. Oppstår problemer i renseanlegg, ledningsnett eller i form av luktutslipp, kan det bli satt ytterligere krav om forbehandling av bedriftens avløpsvann.
- 4 Oljeholdig avløpsvann fra bilvaskehall og evt. verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende rensenhet.

3.4. Kjølevann

Det er ikke planlagt å etablere vannkjøleanlegg på fabrikk.

3.5. Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet. All avrenning av overvann fra fabrikkens tette utearealer skal disponeres innenfor fabrikkområdet eller føres til kommunalt overvannsnett. Avrenning fra belastede arealer skal føres til separat system for oppsamling og renses før utslipp. Det skal utarbeides en detaljert plan for overvannshåndtering.

3.6. Sanitæravløpsvann

Sanitæravløp skal ledes til kommunalt avløpsnett. Kommunen setter evt. nærmere krav.

4. Utslipp til luft

4.1. Utslippsbegrensninger, energianlegg

Energianlegget skal driftes med fyringsolje nr. 1, årlig mengde 5500 tonn. Anlegget vil ha 2 like store kjeler, hver med en kapasitet på inntil 1045 kg olje/time (tilsv. samlet ca. 50 tonn olje/døgn). Følgende utslippsgrenser gjelder:

Parameter	Oljekjel ^a
Støv (PM ₁₀) (mg/Nm ³) - 12 t middelverdi	20
CO (mg/Nm ³) - 1 time middelverdi	50
NO _x (mg/Nm ³) som NO ₂ -1 timemiddelverdi	240
SO _x som SO ₂	Ingen ^b

a: Ved 3% O₂, Temp. 273K, trykk 101,3 Pa og tørr røykgass.

b: Krav om maksimalt 0,05% svovel i fyringsoljen

For CO₂, N₂O, VOC skal årlige utslippsmengder rapporteres. I tillegg skal årlig mengde støv måles og rapporteres.

4.2. Utslippsbegrensninger – prosesser og utearealer

Sjenerende lukt fra bedriften skal ikke forekomme i omgivelsene. Det er svært viktig å minimalisere utslipp og ulemper knyttet til lukt i forbindelse med virksomheten. Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

Hele prosessen med råvaremottak skal foregå innelukket med effektiv ventilasjon og rensing/destruering av lukt. Lokalene skal ha undertrykk. Transportbiler skal sluses inn, porter skal være minst mulig åpne. Vask av biler skal foretas før bilene kjøres ut. Råvarer skal behandles varsomt og lagres i lukkede tanker/siloer.

Alle råvarer skal behandles så snart som mulig, senest 1 døgn etter mottak. Råvarelageret skal tømmes før helger.

Ventilasjonslufta fra fabrikklokalene og råvaremottaket skal renses i 2 parallelle biofiltre. Biofiltrene må ha tilstrekkelig kapasitet for den luftmengden som skal behandles. Det må etableres gode rutiner for drift og vedlikehold av rensanlegget. Biofiltrene skal regenereres etter behov for å opprettholde tilstrekkelig god effekt. Renseeffekt for H₂S og NH₃ skal være tilnærmet 100 %.

Ikke-kondenserbare gasser skal brennes, renses på biofilter eller gjennomgå lignende behandling. Avgassene skal ikke avgi sjenerende lukt.

Det må vektlegges å etablere gode rutiner for effektiv og hyppig rengjøring inn- og utvendig på fabrikkanlegget.

4.3. Krav til utslippspunkter

Avgasser fra anlegg/prosessenheter tillates ledet ut til atmosfæren etter behandling i biofilter. Utslippspunkt er planlagt i 6 meters høyde over bakken. Avgassmengde er 130 000 Nm³/h for kategori 3-fabrikken, og 200 000 Nm³/h for kategori 1-fabrikken.

Pipehøyde for utslipp fra fyringsanlegget skal være minst 25 meter. Utslippshøyden er beregnet basert på tillatt utslippsmengde, eksisterende bakgrunnskonsentrasjon og de ugunstigste spredningsforhold som kan forekomme, slik at timemidlet konsentrasjon av NO_x ved bakkenivå eller ved eventuelle nærliggende luftinntak ikke overskrider 20 µg/Nm³.

Det skal brukes kompetent eksternt bistand ved spredningsberegninger. Prøvetakingspunkter skal etableres på steder som gjør det mulig å ta prøver av utslippene i henhold til aktuelle standarder.

4.4. Gjennomføring av luktundersøkelse

Bedriften skal foreligge en luktundersøkelse for bedriften. Evt. diffuse kilder vil bli kartlagt. Det må vurderes særskilt om det kan oppstå luktulemper i omgivelsene som følge av at råvarene ikke oppbevares på kjølelager. Det skal foreligge spredningsberegninger.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen⁴.

6. Testing og substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, herunder hjelpekjemikalier som vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

⁴ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

Kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal være testet med hensyn til nedbrytbarhet, toksisitet og bioakkumulerbarhet. Bare laboratorier som er godkjent i henhold til Good Laboratory Practice (GLP) og/eller akkreditert i henhold til Norsk Standard, kan benyttes til uttesting.

Bedriften plikter å etablere et system for substitusjon av kjemikalier og råstoffer. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier og råstoffer som benyttes, og av om alternativer finnes. Så vel skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁵

7. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

L_{den} (hverdager)	L_{den} (søn- og helligdager)	L_{night} (kl. 23-07)	$L_{max,fast}$ (kl. 23-07)
55	45	45	60

Følgende midlingstider for ekvivalentnivå skal legges til grunn ved beregning av L_{den} og L_{night} :

L_{day} (07-19): 12 timer
 $L_{evening}$ (19-23): 4 timer
 L_{night} (23-07): 8 timer

Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Støyemisjon fra nytt produksjonsutstyr (vifter), transport m.m. skal være minst mulig. Det skal gjennomføres en støymåling i løpet av 2008. Rapportering av en slik undersøkelse skal skje innen 01.01.2009. Dersom målingene viser høyere verdier enn fastsatte krav, må det iverksettes tiltak for å avbøte forholdene.

8. Energi

8.1. Energistyringssystem

Bedriften skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anleggene. Energistyringssystemet skal inngå i bedriftens internkontroll, jf pkt. 2.5.

⁵ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

8.2. Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal selge overskuddsvarme fra anlegget til Hamarregionen Fjernvarme (HRF).

8.3. Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes ukentlig og rapporteres årlig, jfr. pkt 11.2. Spesifikt energiforbruk for kategori 3-fabrikken skal ligge under 600 kWh/tonn råvare (i samsvar med bedriftens målsetting).

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

9.2 Krav til egen avfallsbehandling

Bedriften bruker gearolje til smøring av eget prosessutstyr. Mengde er angitt til 200 kg per år.

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1. Miljørisikovurdering

Bedriften skal gjennomføre en årlig miljørisikovurdering av sin virksomhet. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikovurderingen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikovurderingen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikovurderingen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁷. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.

10.5. Rapportering i forhold til krav om beredskap

Bedriften skal rapportere om status for og utviklingen av beredskapen mot akutt forurensning på standardiserte skjemaer som sendes ut årlig av Fylkesmannen. Rapportering skal skje i henhold til SFTs veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.sft.no.

Fylkesmannen forutsetter at bedriftene kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om bedriftens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

11. Måling og beregning av utslipp. Rapportering til Fylkesmannen

11.1. Måling og beregning av utslipp

Bedriften skal gjennomføre målinger og beregninger av utslipp til luft og vann, samt støy i omgivelsene.

Målinger og beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp. De skal omfatte både de komponenter som er uttrykkelig regulert gjennom grenseverdier og andre komponenter som er omfattet av rapporteringsplikten i henhold til Klifs veileder til bedriftenes egenrapportering. Veilederen er lagt ut på www.klif.no.

Målinger og beregninger skal gjennomføres etter et program som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Måle- og beregningsprogrammet skal blant annet beskrive fastlegging av målemetode og prøvetakningsmetode, utvalgelse av måleperioder, samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.

Bedriften skal i forbindelse med utarbeidelse og revidering av måle- og beregningsprogrammet vurdere usikkerheten i målingene, og søke å redusere denne mest mulig.

⁷ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

11.2 Prøvetaking og analyser

Forholdene skal legges til rette for utføring av målinger og uttak av prøver for analyse. Måle- og analyseprogrammet skal gjenspeile et representativt bilde av produksjons- og utslippsforholdene over året. Automatisk prøvetakingsutstyr med mengdestyring skal installeres når det måles.

Prøvetaking og analyse skal utføres etter CEN-standard, Norsk Standard (NS) eller tilsvarende ved laboratorium akkreditert etter NS-EN ISO/IEC 17025:1999, utgave 1, 2000. Dersom slike ikke finnes, kan annen utenlandsk / internasjonal standard benyttes. Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret.

Det skal ordinært tas 12 årlige ukeblandprøver av bedriftens avløpsvann for analyse. Analyser skal foretas av følgende utløpsparametere, iht. til gjeldende Norsk Standard eller tilsvarende:

- Total fosfor (tot-P)
- Biologisk oksygenforbruk (BOF₅)
- Kjemisk oksygenforbruk (KOF_{cr})
- Total nitrogen (tot-N)
- Suspendert stoff (SS)
- Fett (total fettmengde)*

* Fett skal analyseres ved en metode som registrerer total mengde fett, også proteinbundet fett. Norsk Matanalyse har akkreditert en gravimetrisk ekstraksjonsmetode som er basert på en modifisert SBR-analyse.

Fylkesmannen fastsetter rutinene for utslippskontrollen. Omfang og parametervalg kan endres hvis det er hensiktsmessig. Inntil videre stilles det krav om kontinuerlig prøvetaking, der de ekstraordinære ukeblandprøvene skal analyseres mhp. KOF.

Dersom bedriften bruker eksterne laboratorier / konsulenter for prøvetaking, skal akkrediterte laboratorier / tjenester benyttes der dette er mulig.

11.3. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal rapportere innen 1. mars året etter utslippsåret på standardiserte skjemaer som sendes ut av Fylkesmannen.

Rapportering skal skje i henhold til Klifs veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.klif.no.

Bedriften skal i forbindelse med rapportering av utslippsdata til Fylkesmannen angi og kommentere usikkerheten i datamaterialet.

12. Overvåking av resipient. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal bidra ved resipientovervåking i henhold til fastsatt overvåkingsprogram. Overvåking av vannkvalitet i Mjøsa og bedriftens påvirkning på lokal luftkvalitet står spesielt sentralt i denne sammenhengen. Det gis nærmere bestemmelser om dette.

Medlemskap i Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver ihht. bedriftens kontrollklasse vil oppfylle dette kravet.

13. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

14. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen senest 1 måned etter eierskiftet.

15. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁸. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

16. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

⁸ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte stoffer, jfr punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Kobber og kobberforbindelser	Cu og Cu-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tetrakloreten	PER
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Trikloretan	TRI
Muskylener (nitromuskforbindelser):	
Muskxylen	
Musketon	
Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Perfluor oktylsulfonat og andre perfluorerte alkylsulfonater	PFOS, PFAS
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT